

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY

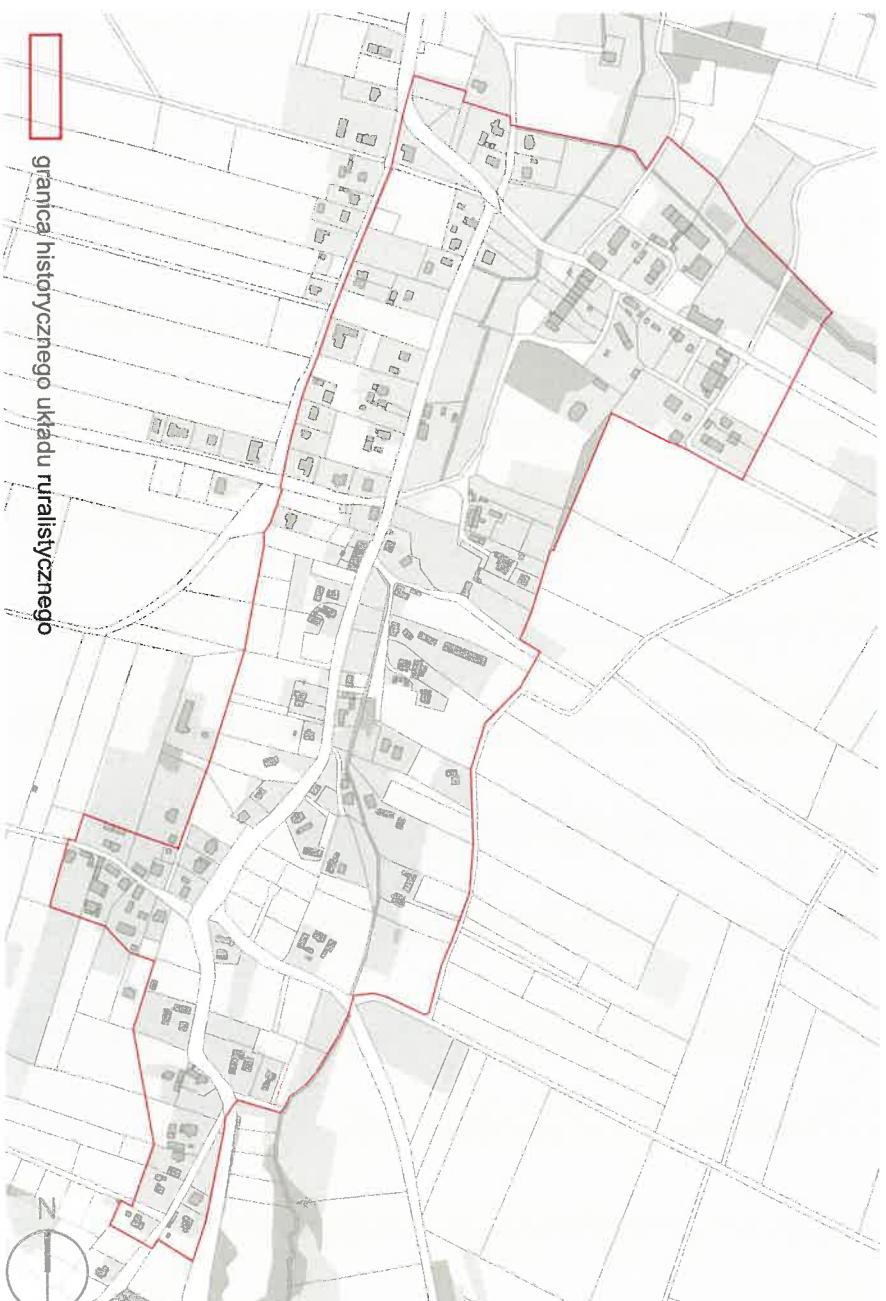
2. Czas powstania

1288 r.; XX w.

3. Miejscowość

KURASZKÓW

9. Materiały graficzne

rysunek w skali 1:5 000 w załączniku nr 1

4. Adres (ulica, nr posesji)

OBSZAR WSI

5. Przynależność administracyjna

Województwo dolnośląskie

Powiat trzebnicki

Gmina Oborniki Śląskie

6. Współrzędne geograficzne

51°19'06"N 16°56'28"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE, ROLNICZE

8. Stan zachowania

3

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa wsi:

1288 r. Curoscave, 1376 r. Kuraskow, od XVIII w. Karoschke, 1845 r. Karaschke, w latach 1937–1945 Lindenwaldau. Wymieniane również Alt Karoschke i Neu Karoschke.

Historia wsi:

W 1288 r. książę Henryk nadaje dochody ze wsi Curoscave kolegiacie św. Krzyża we Wrocławiu. Następna wzmianka dotyczy proboszcza parafii w Kuraskowie z 1376 r. W 1503 r. właścicielem był Simon Razbar a w 1550 r. Buntsch Razbar. W latach 1617-1624 i w 1662 r. dobra należą do Friedricha von Kaltreuta. Przejściowo około 1656 roku posiadłość należała do Johanna Lorentza von Trautwiza. W 1720 r. majątek należy do Seifferta Christiana von Seidlitz. Od 1762 r. do 1785 r. właścicielem jest starosta Christian Adolph. W 1785 r. wymieniany jest dwór, folwark, ewangelicki kościół, plebania, budynek szkolny, trzy młyny wodne, dwa wiatraki, 44 gospodarstwa zagrodnicze i 6 gospodarstw chłupniczych. Miejscowość liczyła 305 mieszkańców. W 1830 r. właścicielem majątku jest kupiec Daniel Langner. W wiosce znajdował się pałac, folwark, 73 domy, ewangelicki kościół, ewangelicka szkoła, młyn wodny, dwa wiatraki, liczba mieszkańców wzrosła do 421 osób, w tym 37 wyznania katolickiego z parafią w Prusicach. W opisie miejscowości z 1845 r. wymienia się pałac, folwark, 58 domostw, kościół i szkołę ewangelicką, trzech młyny, 2 wiatraki, browar i gorzelnię. Część osady nazywano Neu Karoschke. Było w niej 13 domów, zamieszkałych przez 71 osób, z tego 4 wyznania katolickiego. Wios liczyła 401 mieszkańców, w tym 44 katolików. Przed 1856 r. dobra rycerskie przejęła rodzina von Salisch. Majątek liczył 490ha, w tym 328ha pól uprawnych, 32ha łąk, 3ha pastwisk, 114ha lasów, 13ha dróg i podwórzy gospodarczych. Do lat 30. Dobrami zarządzali Salischowie, dzierzawiąc tereny we wsi. W 1917 roku majątek w Kuraskowie z gruntami dziedzicznych sołectw w Piekarach w Świerzowie, należący do rodu miał powierzchnię 636ha, w tym 460ha pól uprawnych, 52ha łąk, 120ha lasów, 4ha dróg i podwórzy gospodarczych. Gospodarstwo oddano w dzierżawę R. Schreiberowi, wymieniany również w 1926 r., o powierzchni 541,3ha, na które składało się 334,8ha pól uprawnych, 42,9ha łąk, 27ha pastwisk, 0,6ha stawów, 120,4ha lasów, 6,9ha dróg, 8,7ha ogrodu i podwórzy gospodarczych. W 1930 roku majątek należał do starosty Gothilfa von Salisch z Kraskowa a dzierzawcą była wdowa Schreiber. Pomędzy 1930 a 1937 rokiem dobra rycerskie wykupiła i rozparcelowała Śląska Spółka Ziemska, zmniejszając znaczenie wsi. W połowie XIX w. w części centralnej wsi powiększono obszar zespołu kościelnego, na terenie cmentarza wybudowano kaplicę, później teren obsadzono krzewami głogu. W I ćw. XX w. wzdłuż dróg wprowadzono nasadzenia lipowe i dębowe.

Stanowiska AZP:

Brak zlokalizowanych stanowisk na obszarze wsi.

Postulaty:

Ochrona obszaru cmentarnego z kaplicą i relikiami kościoła, zachowanie i rewaloryzacja historycznego układu przestrzennego o nieregularnym charakterze ze wskazaniem sytuowania nowych obiektów szczytem lub kalemnią do osi drogi lub jako uzupełnienie zabudowy zagrodowej, ochrona nasadzeń liniowych wzdłuż dróg wiejskich oraz cieklu wodnego wzdłuż głównej drogi, prowadzenie zabudowy z uwzględnieniem historycznej linii zabudowy lub po obrzysie budynków nieistniejących szczególnie na obszarze dawnego folwarku, ochrona zadrzewienia dworskiego, wymyśle stosowania tradycyjnych form, materiałów, dyspozycji elementów zewnętrznych na elewacjach itp.

Istniejące zagrożenia:

degradacja obszaru folwarcznego, wprowadzanie współczesnej zabudowy nieuwzględniającej związków przestrzennych, rozbiorła i przekształcanie obiektów historycznych, lokalizacja obiektów w obszarach historycznie wolnych od zabudowy, podział i przekształcanie obszaru folwarku, użytkowanie niezwiązane z pierwotną funkcją, wykorzystywanie niezgodnych z tradycją form i materiałów przy remontach i przebudowach obiektów

Źródła:

Wytyczne konserwatorskie do planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Oborniki Śląskie, praca pod kierownictwem arch.

Katarzyny Hawrylak-Brzezowskiej, Wrocław, 1994 r.

Zimmermann F. A., Beiträge zur Beschreibung von Schlesien. Brieg 1785, 4. Bd. S. 359-360

Knie J. G., Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuss. Provinz Schlesien, Breslau 1845

<http://www.palacaslaska.pl/index.php/index-alfabetyczny/K/768-kuraszkow> [dostęp 10.10.2022]

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Październik 2022 r.

Małgorzata Koratyluk